

© MARCEL BEKKEN

MEER INZICHT IN RENTABILITEIT TUINBOUWBEDRIJVEN

Landbouwbedrijven krijgen het steeds moeilijker om een goed inzicht te hebben in hun inkomsten- en kostenstructuur, zeker als ze meerdere teelten hebben. In de tuinbouw is dit niet anders. Daarom riep het Departement Landbouw en Visserij vorig jaar op om demonstratieprojecten rond het thema rentabiliteit in te dienen. In de tuinbouwsector werden er 3 projecten goedgekeurd. – *Christien Miroir & Stefanie Delbeke, tuinbouwconsulenten Boerenbond & Dieter Blancquaert, PCS*

Bedrijven worden steeds complexer en een goed overzicht behouden is niet makkelijk. In het kader van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling deed het departement Landbouw en Visserij daarom een oproep om demonstratieprojecten rond het thema rentabiliteit in te dienen. In de tuinbouwsector werd hier enthousiast op gereageerd en werden er 3 projecten goedgekeurd, die we hierna bespreken.

Witloofbarometer

De gemiddelde vergoeding voor het witloof ligt bij de meeste producenten onder de gemiddelde kostprijs. Veel productiemiddelen zijn de afgelopen jaren al geoptimaliseerd en gerationaliseerd, met als doel de productiekostprijs te verminderen. Ondanks deze inspanningen zijn er nog knelpunten in de economische bedrijfsvoering. Het gebruik van de financieel-

.....
Er wordt een laagdrempelige cursus uitgewerkt over rentabiliteit en bedrijfsmanagement in de vollegrondsgroenteteelt.
.....

**SLIMMER
BOEREN
MET
CIJFERS**

economische witloofbarometer ondersteunt witloof telers bij het nemen van strategische en operationele beslissingen. In het project 'Verbetering van de rentabiliteit door optimalisatie van het bedrijfsmanagement op witloofbedrijven', dat startte op 1 maart en loopt tot 28 februari 2018, bundelen de Nationale Proeftuin voor Witloof (NPW), Inagro-afdeling Witloof, Boerenbond Consult en het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) de krachten. Het projectconsortium zal de producenten tonen hoe economische en financiële indicatoren kunnen worden gebruikt bij het maken van strategische keuzes en bij het managen van de rentabiliteit op witloofbedrijven. Samen met de producenten zullen bedrijfscijfers worden geanalyseerd in een financieel-economische barometer voor de witloofteelt, die online beschikbaar wordt gesteld. Ook na het project is deze barometer inzetbaar om de rentabiliteit op de bedrijven te evalueren en bij te sturen. De verschillende economische en financiële indicatoren kunnen worden berekend met de verzamelde gegevens in het kader van een bedrijfseconomische of fiscale boekhouding. Deze indicatoren worden vervolgens vergeleken met streefwaarden. Op basis van kleurcodes zullen aspecten waar zich een mogelijk probleem situeert worden aangeduid, waarna men suggesties geeft voor eventuele aanpassingen en verbetermogelijkheden. De telers zullen via de witloofbarometer een betere analyse kunnen maken van de economische duurzaamheid van hun bedrijf, zowel op korte als op langere termijn. Er zal getoond kunnen worden hoe men economische en financiële gegevens het best noteert en interpreteert bij het nemen van belangrijke bedrijfsbeslissingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan mechaniseren, automatiseren, inzetten van werkrachten, uitbreiden, omschakelen naar de bio-, grond- of hydroteelt, bedrijfsovername, opstarten of schrappen van thuisverkoop ... Waar nodig zullen externe stakeholders (Boeren op een Kruispunt, Innovatiesteunpunt, Steunpunt Hoeveproducten) worden betrokken bij het maken van strategische keuzes, steeds in samenspraak met de betrokken bedrijfslei-

Kennis van en inzicht in de kostenstructuur is zeer belangrijk bij vollegrondsgroenten zoals spruitkool.

der. Het project wordt opgevat als een *co-learning*-project, waarbij er van in het begin verregaande interactie is tussen het projectconsortium enerzijds en de landbouwers en externe adviseurs anderzijds.

Rentabiliteit van openluchtgroenten

Ook in de rest van de groentesector is kennis en inzicht van de kostenstructuur zeer belangrijk. Daarom zetten het Proefcentrum voor de Groenteteelt (PCG), Inagro, het Proefstation voor de Groenteteelt (PSKW) en Boerenbond hun schouders onder een project rond rentabiliteit van openluchtgroenten. Dat ging van start in maart 2015 en loopt tot februari 2017. De focus ligt op de economisch belangrijke vollegrondsteelten (prei, courgette, sluit- en spruitkool) en kostenposten zoals arbeid, investeringen en/of energie. Verder wordt er informatie verzameld over de kostprijs van kleine, minder bekende teelten.

TELEN MET INZICHT VOOR SIERTEELERS

Veel sierteeltbedrijven hebben een ruim gamma aan plantensoorten en cultivars. Zo trachten ze snel tegemoet te komen aan nieuwe trends en de risico's die verbonden zijn aan veranderingen op de sierteeltmarkt te spreiden. Binnen het demonstratieproject 'Telen met inzicht' wil het PCS, in nauwe samenwerking met projectpartners Vlaams Milieuplan Sierteelt (VMS) en BB Consult - AVBS, de siertelers bewust maken van een degelijke bedrijfseconomische boekhouding en inzicht geven in hun eigen kostenstructuur. Hierbij gebruiken we een nieuw ontwikkelde berekeningstool, waarmee niet alleen de juiste prijszetting kan gebeuren, maar ook de rentabiliteit van korte- en langetermijninvesteringen gesimuleerd kan worden. Via workshops en uitgewerkte voorbeelden in vakbladen willen we doordringen tot alle deelsectoren van de sierteelt, met hun specifieke eigenschappen en eisen. Zo hopen we een discussie op gang te brengen en bedrijven te helpen bij het maken van de juiste strategische keuzes.

Meer info rond dit project krijg je bij Dieter Blancquaert (PCS) via dieter.blancquaert@pcsierteelt.be.

Vervolgens wordt de rentabiliteit van het volledige bedrijf bekeken met de focus op 2 belangrijke aspecten van bedrijfsmanagement: kasplanning en risicobeheersing.

Gegevens inzake de kostprijs worden verzameld via 4 studieclubs, die bestaan uit 8 à 10 telers (afhankelijk van de teelt zijn die verspreid over heel Vlaanderen of eerder geconcentreerd in West-Vlaanderen). Het gaat om de studieclubs Prei versmarkt (focus op arbeid, energie en investeringen), Courgette versmarkt (focus op arbeid), Sluitkool versmarkt (focus op energie en investeringen) en Spruitkool industrie (focus op investeringen). Naast de standaardproductiekosten zoals zaai- of plantgoed, bemesting en gewasbescherming, zijn er productiekosten die vaak groter zijn in aandeel en waar minder van bekend is, zoals arbeid, energie en investeringen. Om een zicht te krijgen op de arbeidskosten werd een registratiemodel uitgewerkt. Voor de teeltseizoenen 2015 en 2016 registreren telers zowel vreemde (bijvoorbeeld seizoensarbeid) als eigen arbeid om te komen tot de totale arbeidsuren en -kosten per ha. Het bepalen van de bewaarkosten is van belang om in te schatten of bewaren van groenten een meerwaarde is op het bedrijf of niet. Om een zicht te krijgen op de bewaarkosten werden 4 meters geplaatst op de frigo's voor het bewaren van sluitkolen en prei. Mechanisatie wordt steeds duurder. Zowel voor kleine als grote bedrijven zijn investeringen noodzakelijk. Bepalen wat de invloed is van een investering op de rentabiliteit van een teelt is dan ook cruciaal. Sommige bedrijven willen een andere weg inslaan. Naast teelttechnische problemen hebben telers vaak onvoldoende kennis over de arbeidsbehoefte, kostprijs en mogelijke opbrengst. Er is dus nood aan rentabiliteitscijfers van kleinere, mogelijk alternatieve teelten (zoals knolvenkel, schorseneer, raap, warmoes, rode biet ...). Voor deze teelten worden gegevens inzake de opbrengsten en kostenposten verzameld via de literatuur en bij zo veel mogelijk telers, om de cijfers uit die literatuur terug te koppelen naar de praktijk.

De verzamelde kennis wordt uitgedragen aan de sector via artikels in de vakpers en voordrachten. Bovendien wordt een laagdrempelige cursus uitgewerkt over rentabiliteit en bedrijfsmanagement. Deze cursus zal plaatsvinden tijdens 4 avonden en zal regionaal (de ene in West- of Oost-Vlaanderen, de andere in Antwerpen of Limburg) worden georganiseerd. ■

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland